

מתיקא כדובשא

מעדני דבש

ע"י המגיד מו"ה ר' ישראל אהרן קלעצקין שליט"א

1. ויהי ביום השמיני, שלש פרשיות בתורה מתחילים בתיבה 'ויהי', והם: פרשיות מקץ, בשלח ופרשתנו שמיני. ואמרו חכמינו ז"ל 'אין ויהי אלא לשון צער' ובשלשת הפרשיות הללו יש ענין של צער שבסיבתם התחילה הפרשה ב'ויהי', וזה גם מרומז בטעם שבראש התיבה. וְיִהְיֶה מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים, טעמו זקף גדול, לרמז שרק כעת זקף קומתו של יוסף הצדיק ועלה לגדולה. והיה שם ענין של צער שנאלץ לשהות עוד שנתיים ימים בבית הסוהר. וְיִהְיֶה בשלח פרעה, טעמו רביעי להטעים על הצער שהיה על ארבע חלקים מן העם שמתו, ורק חמישית יצאו ככתוב 'וחמושים יצאו בני ישראל מארץ מצרים'. ובפרשתנו וְיִהְיֶה ביום השמיני טעמו פשוט, שיש צער גדול על השריפה אשר שרף ה' במות שני בני אהרן נדב ואביהוא, ויש בחז"ל כמה שיטות מה היה הפגם, דרשו חז"ל 'ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו' שהתנהגו בפשטות בעת ראותם פני השכינה. או שנכנסו שתויי יין, והשותה יין כידוע פושט צורה ולובש צורה, או שהורו הלכה בפני משה ואמרו לו פשוט בפסוק כהבנתם, או שהכניסו אש זרה פשוטה. (הווארט נתחדש ע"י הגר"ר יצחק פערלמוטער שליט"א מבאלטימאר והוספתי קצת נוסף)

2. סנפיר וקשקשת, אמרו חז"ל: חולין סו: 'כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר' פי' שאם רואים סימן קשקשת על הדג הריהו כשר ואין צריך לבדוק אם יש לו גם סנפיר, כי ודאי היה לו ונפל ממנו, משא"כ דג שיש לו סנפיר, עדיין אין די בכך, אלא צריך לבדוק אם יש לו גם קשקשת כדי להכשירו. מקשה הגמ' א"כ לכתוב רק קשקשת? ומתצת: 'גדיל תורה ויאדיר', פי' 'דרוש וקבל שכר' וכך היה הגר"מ דרוק ז"ל אומר בלהב קודש: סנפיר

המשך בעמוד ב'

פרפראות מדובשים

ליקוטי גידולי אברהם - מו"ה ר' גדלי' האפמאן שליט"א

לעיני אביו הרה"ח ר' אברהם בהרה"ח ר' משה צבי ז"ל

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולכניו ולזקני ישראל (ט, א) לכאורה קשה, שהרי כל מקום שנאמר 'ויהי' זה לשון צער, ואיזה צער יש כאן, הרי מדובר על זמן הקמת המשכן, ואמרו חכמינו שהיה ביום הזה שמחה לפני הקב"ה כיום בריאת שמים וארץ? ומבאר רבינו האור החיים הקדוש, שהפסוק התכוון לצער של משה רבינו, שראה ביום הזה את גדולתו של אהרן, ואת גדולתו ממשיכה ביד בניו, נצמער משה רבינו שהוא לא זכה לזה, שהרי משה רבינו היה אמור להיות הכהן הגדול, ורק בגלל שהפציר בו ה', שילך בשליחות לפרעה, ומשה רבינו סירב, והרי אין מסרבין לגדול, לכן נענש ונלקחה ממנו הכהונה ועברה לאהרן אחיו.

ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח (ט, ז) אהרן הכהן התבייש והיה ירא לגשת לעבודה אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת (רש"י). אמר לו משה בגלל זה שאתה ביישן וענוותן, ויש לך יראה ובושה מהש"ת וחושב אתה שאינך כדאי והגון, לכן נבחרת, בגלל מידת תפארת זו שיש בך, כי "ובחי אלוהים רוח נשברה". (דגל מחנה אפרים, בשם הבעש"ט)

המשך בעמוד ג'

מתיקות הצדיקים - שמועסן פון הרה"ק מהרנ"ץ מ'זידיטשוב ז"ע - איבערגעזעצט פון די טעיפס

שלאפן (אין א בעט זיכער נישט) דעריבער איז אויסגעקומען אז ער ליינט נישט קין קריאת שמע שעל המטה.

ווען דער רבי רבי שמעלקא האט געדארפט שלאפן האט ער אנגעליינט זיין קאפ אויף א פלאש און אזוי ווי ער איז איינגעשלאפן

המשך בעמוד ב'

צוויי זין איינער ליינט נישט קיין קריאת שמע שעל המטה און דער צווייטער בענטשט נישט קיין ברכת המזון. דער בעל הפלאה האט גאר אסאך געפאסט דעריבער איז כמעט נישט אויסגעקומען ער זאל בענטשן און דער רבי ר' שמעלקא האט זיך קיינמאל נישט געלייגט

הרה"ק הרבי רבי שמואל שמעלקא

מניקלשבורג ז"ע

די מאמע פון די צוויי הייליגע ברודער הרה"ק רבי פנחס בעל הפלאה און דעם רבי'ן רבי שמעלקא האט זיך אמאל באקלאגט פארן הייליגען מגיד פון מעזריטש "איך האב

מוסר בדבש - מצוה גוררת מצוה - גם לעוד שנים רבות - מו"ה ר' ישעי' וויין שליט"א

בסוף 'עשו להם עגל מסכה'. כלומר, בני ישראל נדרשו להביא כעת, ראש חודש ניסן היום השמיני למילואים, קרבן נוסף על קרבנו של אהרן הכהן, שכן הם נדרשו לכפר עתה גם על חטא מכירת יוסף. והעניין דורש ביאור והבנה.

המשך בעמוד ב'

הרמב"ן כאן מביא את דברי התורת כהנים, וכי מה ראו ישראל להביא יותר מאהרן (שהם הביאו שלושה קורבנות ואהרן רק שניים), אלא אמר להם אתם יש בידכם בתחילה ויש בידכם בסוף, יש בידכם בתחילה 'וישחטו שעיר עזים' (אצל מכירת יוסף), ויש בידכם

פרשתנו, פרשת שמיני פותחת בציווי של משה רבינו בחנוכת המשכן, א. לאהרן הכהן - להקריב עגל בן בקר לקרבן חטאת ואיל לקרבן עולה. ב. לעם ישראל - להקריב שעיר עזים לחטאת ועגל וכבש בני שנה לקרבן עולה.

מוסר דבש המשך מעמוד א'

בשלמא, חטא העגל, נוגע באופן ישיר לאהרן הכהן ולעם ישראל, שהרי חטא זה אירע ממש לא מכבר, ומוכן, אם כן, מדוע עליהם לכפר עליו עם הקמתו של המשכן, המקום בו הוקרבו הקורבנות המכפרים על החטאים, אבל מה עניינו של חטא מכירת יוסף לזמן זה בדיוק, ראשית, הוא נעשה מאות שנים רבות קודם לכן, וכלל לא על ידם. שנית, מדוע לערב כפרת חטא העגל עם כפרת חטא מכירת יוסף, למה לא לקבוע תאריך ומאורע מיוחד לשם כך?

ובביאור העניין נראה לומר כי יסוד עמוק ויסודי טמון כאן בדברי התורה כהנים, כאשר אדם עושה חטא הוא מביא רעה כל כך גדולה לעולם עד כדי כך שהוא לא חטא רק לעיתו ולזמנו שלו, אלא מביא בעקבותיו עשיית חטאים נוספים רח"ל שעלולים להיעשות גם בעוד מאות רבות של שנים. ההשלכות ההרסניות של אותו חטא יצוצו בהמשך השנים גם בחלוקי מאות שנים. ואם כן, כאשר נעשה חטא מכירת יוסף, מלבד החומרה של עצם החטא הנקודתי הזה, הוא הביא בעקבותיו גם את חטא העגל שנעשה מאות רבות של שנים לאחר מכן, וממילא ברור הדבר שכאשר באים לכפר על חטא העגל לא מסתפקים רק בכפרה על חטא העגל

עצמו, אלא מבקשים לכפר גם על החטא שקדם לו, זה שגרם לבואו לעולם, שכן הבסיס ותחילת חטא העגל החל כבר בעת עשיית חטא מכירת יוסף. ואם כן, מה יותר מתאים מלהביא, דווקא עתה, בזמן הכפרה על חטא העגל, קרבן שיכפר על החטא שקדם לחטא העגל, זה שהיה השורש לחטא זה?

ולפי זה מבוארת היטב לשונו הזהב של התורה כהנים כאן, "אתם יש בידכם בתחילה ויש בידכם בסוף, יש בידכם בתחילה ויש שער עזים", ויש בידכם בסוף עשו להם עגל מסכה" - יש בידכם בתחילה, כלומר, תחילת החטא שזוהי מכירת יוסף, ויש בידכם בסוף, כלומר, החטא השני, חטא העגל הוא איננו נפרד ממכירת יוסף, כי אם זה שבא מחמת חטא מכירת יוסף, החטא שהתחיל את חטא העגל.

וכשם שעבירה גוררת עבירה ובשל עבירה שאדם עושה היום צפוי נכדו או נינו לעשות עבירה כזאת או אחרת בעוד שנים רבות, כך בדיוק במעשה מצווה הגוררת מצווה. כשאדם מקיים היום מצווה מסוימת הוא מזכה את הבאים אחריו גם אם זה לעוד שנים ארוכות שבגינה צפוי זרעו הבא אחריו לקיים מצווה או לעמוד בעוז על שמירת התורה, וחזויות אלו ישתייכו לאותו סבא רבא שאותו כלל לא הכירו אך הזכויות משתייכות אליו בשל העובדה שקיים את המצווה הראשונה.

וכדי לחדד את העניין נתבונן נא בדברים הבאים: מדי יום ביומו מבקשים ומתחננים אנו בתפילת שחרית, "אבינו אב הרחמן... ותן בלבנו בינה, להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד, לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה..." שאל הגרמ"פ מילא ללמוד, כל אחד מאתנו משתוקק ללמוד בכל יום ויום, אבל "ללמוד", מאימתי נעשינו כולנו מלמדים, הרי רק מקצת שבמקצת הינם מלמדי תורה לאחרים? אלא, אכן כולנו מלמדים. אמנם לא בהכרח מלמדים אנו תורה, אך בהחלט בהתנהגותנו, באורח חיינו, בדבורנו ובמעשינו משפיעים אנו על הסביבה ועל זאת שתבוא לאחריה לטוב או חלילה למוטב. וזהו ביאור דברי המשנה באבות (פ"ד מ"ב) "מצוה גוררת מצוה" - לא זו בלבד שקיום מצוה אחת משלנו מסוגלת להביא אותנו לידי קיום מצוה נוספת, אלא מצוה אחת משלנו, הנהגה אחת נכונה מצדנו, מסוגלת להשפיע לקיום מצוה או הנהגה טובה אצל הזולת, ואף אצל אלו שיבואו אחריו. נמצא, אם כן, שמצווה שלך גוררת מצוה של אחרים!

יזכנו השי"ת שכל מעשנו והנהגתנו יהיו תמיד לנחת רוח לפניו ותמיד נשפיע טוב ונכון על כל סביבתנו ונגרום לכולם לצעוד דרך הטובה ריח ח-ל ארי"ר

מעדני דבש המשך מעמוד ב'

דומה לחרב חדה, וזה מרמז על קנאות לדבר ה', ואילו קשקשת דומה למטבעות שזה מרמז על צדקה כדאיתא ב"ב ט: מאי דכתיב ישעיהו נט, יז 'וילבש צדקה כשריון' לומר לך מה שריון זה כל קליפה וקליפה (קשקשיו) מצטרפת לשריון גדול אף צדקה כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול. ויש ללמוד מכך, שאם רואים מאן דהו הלוחם בקנאות את קנאת ה' בחרב חד כסנפיר, ונראה מושלם בעינינו שבין אדם למקום, עדיין אין זה מעיד על כשרותו, ועדיין יש לבדוק אם יש לו גם מידת החסד והצדקה כקשקשת, משא"כ מי שיש לו מידת הקשקשת שמקפיד בעינינו שבין אדם לחבירו, אין צריך לבדוק אם יש לו גם סנפיר, כי הקשקשת לבדה סימן כשרות. ואוסיף נופך לדבריו: 'סנפיר' פירש"י 'אלו ששט בהם' ועל המילה 'קשקשת' פירש"י 'אלו קליפין הקבועין בו', ומרומז בדברי רש"י ענין הנ"ל, כי קנאות היא מידה שיש להשתמש בה רק במידת הצורך, ובהזירות גדולה, וכפי דברי רבינו יואל מ'סאטמאר ז"ע שאמר שאין בין קנאות לשפיכות דמים אלא כחוט השערה, היינו, שאותה פעולת קנאות, אם נעשית לא לשם שמים ממש, הריהו נהפך לשופך דמים

3. בין הטמא ובין הטהור, נאכלת ולא תאכל, הקשה הגר"א ז"ל, מדוע בתחילת הפסוק כתיב טמא קודם לטהור, ובסיפא כתיב קודם הנאכלת (הטהורה) ורק א"כ אשר לא תאכל (הטמאה)? ומתרץ, דשינוי יומא פב. עוברת שהריחה (מאכל אסור) מאכילין אותה עד שתשיב נפשה. מעשה במעוברת שהריחה, אתו לקמיה דרבי, ציוה ללחוש לה באזנה שהיום יוה"כ, לחשו לה ונרגעה, ונולד ממנה רבי יוחנן. שוב מעשה בעוברת שהריחה, אתו לקמיה דר' חנינא ציוה ללחוש, ועדיין ביקשה לאכול, ונולד ממנה שבתאי אצר פירי (מפקיע שערם-מרוויח על חשבון אחרים): וע"פ עובדות אלו בגמ' מסביר הגר"א, כי 'חיה' כינוי לילודת, והכי פירושו 'להבדיל בין הטמא ובין הטהור', היינו אם רוצים לדעת באשה מעוברת אם הוולד יהיה טמא או טהור, ניתן לבדוק בסימן הנ"ל, אם 'החיה' הנאכלת' היינו שלא עוזר כשלוחשים באזנה רק מתעקשת היא בכל זאת להיות 'נאכלת' כשהריחה מאכל טמא או ביוה"כ אזי הולד טמא, אך אם 'לא תאכל' פ"י שכאשר לוחשים באזנה זה עוזר להשקיש את תאבונה והיא אינה אוכלת, אזי הוולד שיוולד יהי טהור. ובזה מתורץ מה

עכת"ד, ולכן 'סנפיר' אלו ששט בהם' רק בזמן שנוזק לזה משתמש בו, משא"כ 'קשקשת' שזו מידת הצדקה והחסד, פירש"י 'הקבועין בו' שמידת החסד תמיד משובחת, וגם אם עושה אותה שלא לש"ש הרי היא מבורכת. אכן, במעשה דפנחס וזמרי, על הפסוק 'ויקח רומח' אמרו חז"ל 'ראה מעשה ונטל רומח', מה התכוונו חז"ל לומר? ולפי דברינו דלעיל מובן היטב, כי ישנם כאלו אשר דמם התוסס גורם להם שהם 'מחזיקים רומח ומחפשים מעשה', ולכן מעידה התורה על פנחס, שהוא לא היה כזה, רק כשראה מעשה נטל רומח, כדברי רש"י הנ"ל 'ששט בהם' רק כשצריך לזה. כתוספת להנ"ל, ראיתי בספר 'כרם חמד' על תהילים מאת ר' יודל רבינוביץ מ"ם, על הפסוק 'רוממות קל בגרונם וחרב פיפיות בידם', שמעתי מהגר"ר גרשון שטעמער בשם גאב"ד טשעבין זצ"ל, שאלו הצועקים בקנאות בבחינת 'רוממות קל בגרונם', צריך לבדוקם בעינינו ש'בידם', כשמגיע לעניינים של חסד, כשצריך לפתוח יד לתת, ולהטות יד לחסד, אזי אם 'חרב פיפיות בידם' סימן הוא שה'רוממות קל' זה רק 'בגרונם' ואין תוכנם ככרם, משא"כ אם גם במעשי חסד הם נראים אזי סימן שהרוממות קל שלהם הוא באמת ובפנימיות לשם שמים.

פרפראות מדוכשין

המשך מעמוד א'

וכפר בעדך ובעד העם (מ, ז) בני
ישראל הרי היוו את הסיבה לחטאו של אהרן, שכן הכריחוהו לעשות את העגל. והנה חכמינו אמרו: "כל מי שחברו נענש על ידו אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה"; יוצא אפוא שגם בחטאו של אהרן היה להם לבני ישראל חלק, נוסף על חטא עצמם. ממילא הרי כפרתו של אהרן הייתה גם כפרתם של בני ישראל, על החלק שהיה להם בחטאו של אהרן. לפיכך אמר הכתוב: "ועשה את חטאתך ואת עולתך וכפר בעדך ובעד העם" - קורבנותיך לא יכפרו רק עליך בלבד, כי אם גם על העם אשר גרם לחטא זה.

וידום אהרן (י, ג) הנה מנהג העולם
בשעה שמסתלק אדם משיחיים אחרי מיתתו ואומרים פלוני הרופא אשם במיתתו או סיבה זו וזו גרמה מיתתו וכו', ואז ניגשים היתומים ומכריזים ואומרים יתגדל ויתקדש שמיא רבא, שידעו הכל שנפטר בגלל שזה היה רצון ה' ולא בשביל שום סיבה אחרת. ברם, מיתתם של שני בני אהרן היה על ידי שני חוטין של אש שיצאו מקודש הקדשים ונכנסו בחוטמיהן והרי ראו הכל שנפטרו על ידי ה' ולא ע"י שום סיבה אחרת, לכך וידום אהרן, ולא היה לו צורך להכריז שנפטרו בגזירת שמים... (מפי השמועה) ואחיהם כל בית ישראל יכבו את

השריפה אשר שרף ה' (י, ו) הנה לפעמים גם
אם אין מצטערים כל כך ואינם באים לידי בכיה על המת עצמו אבל באים לידי בכיה ע"י זה שרואים הקרובים ובני הבית שבוכים זה מעורר בכיה גם לאחרים. אבל כאן שאהרן ובניו לא בכו כלל. רק כל בית ישראל בכו, יוצא מזה שכל בכיה של ישראל הייתה רק באמת על מיתת הצדיקים. וכן באמת ראוי לבכות על הצדיקים ולכן אמר הכתוב בגדיכם לא תפרומו שלא יראו שום אבילות רק ואחיהם כל בית ישראל יכבו על השריפה. (כתב סופר)

וישמע משה וייטב בעיניו (י, כ)
הודה ולא בוש משה לומר שכחתי (הלכה זו

ששמעתי מהשם, ולא אמר לא שמעתי) (זכחים קא, א). נשאלת השאלה, מה הוטב למשה ששכח דבר הלכה ששמע מפי הגבורה. אלא, משה רבינו היה כל ימיו מלמד תורת ה' לבני ישראל, ומטבע הדברים מי שמלמד זמן רב לאחרים, חש עייפות מסוימת ברבות הימים ומבקש לפעמים להיות לומד מפי אחרים. לכן חש משה סיפוק רוחני מיוחד, בשעה שאהרן אחיו העמידו על כך ששכח משהו מתלמודו, כי בפעם הראשונה למד אותה שעה משה דבר תורה מפי הוולת. (משך חכמה)

והתקדשתם והייתם קדושים (יא, מד)
אמר הבית אברהם, שכמו שהשיכור שותה כוס אחת ולא מרגיש כלום, ושותה עוד כוס ועוד כוס עד שנהיה 'אויס מענמש', נהיה שיכור. כך גם והתקדשתם, תהיה בקדושה ועוד קדושה, ועוד עבודה - עד שתהיה קדוש. (באר הפרשה)

טמא טמא יקרא (יג, מה) בנמרא
(שבת סח) 'טמא טמא יקרא' צריך להודיע לרבים צערו, פי' רש"י הוא בעצמו. למה צריך בכאן להודיע צערו לרבים יותר משאר חולאים? אלא, רש"י בפרשת וירא אצל ישמעאל אומר מכאן שתפילת חולים יפה מתפילת אחרים עליו, ואיתא בזה"ק מפני מה נקרא מצורע מוסגר מפני שמוסגר תפלתו בשמים. כעת מובן מדוע צריך להודיע צערו לרבים, כדי שביקשו עליו רחמים, בשאר חולאים מוטב שיתפלל הוא בעצמו, כי תפילתו יפה משל אחרים, אבל גבי מצורע שנסגר תפלתו בפניו צריך להודיע צערו, לאחרים שיתפללו הם עליו. (מדרש יונתן)

אמרי גידולי יעקב שלמה

מ"ה ר' גדליה האפמאן שליט"א

לע"נ חמיו, הרה"ח ר' יעקב שלמה

בהרה"ח ר' שמחה בונם ז"ל צין

ותצא אש (י, ב) בביהמ"ד של
הרה"ק ה'שפת אמת' ז"ע אירעה שריפה, ושלה הרה"ק לברר ממה אירעה השריפה.

התשובה הייתה שציגארעטל שהושלכה על הארץ גרמה כל זאת. נענה הרבי ואמר אם ציגארעטל אחד קטן גרם להיזק כל כך גדול, מידה טובה מרובה פי חמש מאות, כמה תועיל קבלה אחת קטנה...

ותצא אש מלפני ה' (י, ב) אמרו
חז"ל (עירובין סג): רבי אליעזר אומר לא מתו בני אהרן אלא על ידי שהורו הלכה בפני משה רבן... ותלמיד אחד היה לו לרבי אליעזר שהורה הלכה בפניו. אמר רבי אליעזר ל'אימא שלי' אשתו, תמה אני אם יוציא זה שנתו, ולא הוציא שנתו. אמרה לו: נביא אתה? אמר לה: לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי אלא... כל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה. סיפר הגאון רבי שמחה זיסל ברוירא ז"ל: אחד מגדולי הרבנים באר"ב, היה מעורב בבחרותו במחלוקת שהתגלעה בישיבת סלבודקה, בקובנה דליטא. לימים בתו התחתנה, ובנתה את ביתה, אולם פגעי הזמן שלחו בה את ידם, עד שלימים זנחה את ביתה וילדיה, והתחתנה עם גוי כושי רח"ל. כשהגיע פעם אותו רב לביתו של הגאון רבי יעקב רוזנמן ז"ל, פנתה אליו אשתו של רבי יעקב ואמרה לו: "העדיין הנכם זוכרים שכאשר היתה בשעתו המחלוקת, ישבתם פעם יחד עם עוד בחורים ושוחחתם על אודות המחלוקת, ובתוך כך נכנס למקום המשגיח רבי אברהם גרודז'נסקי ז"ל, וכשראית אותו נכנס, אמרת בלחש ביטוי חריף של חוסר כבוד אודותיו.... "מי יודע" - סיימה - "אם לא בשל כך התרגשה ובאה עליך צרת הבת הנוראה הזו"... כאשר שמע זאת אותו רב חשוב, פרץ בבכי מר, ואמר לרבנית כי דבר זה פרח מזכרונו כליל, ואכן כל הימים תמה לעצמו על מה ולמה בא עליו האסון הגדול הזה, וכעת בהזכירה לו אותו מעשה חמור, בטוח כי אכן צודקת היא בהשערתה.

וישמע משה וייטב בעיניו (י, כ)
מסופר על היהודי הקדוש מפרשיסחא זי"ע"א, שהיה בימי נעוריו מלמד בכפר אצל בעל הבית אחד. במשך הזמן כשכבר נתפרסם היהודי הקדוש, חלה בנו של אותו בעל הבית בעיניו, ודרש ברופאים ולא

פרפראות מדובשים

הפסח מעמוד ג'

הועיל מאומה. והנה שמע בעל הבית, שאותו אדם שהיה לשעבר מלמד שלו, משמש כרבי ומנהיג בישראל, ונסע אליו עם בנו החולה, ושמו של החולה היה משה. כשבאו לשם, התחיל היהודי הקדוש לדבר עם החולה בדברי תורה, ושאל אותו, משה, שומע אתה? השיב כן. אמר היהודי הקדוש, כתוב "וישמע משה ויטיב בעיניו" ומיד התחיל לראות בעיניו ונתרפא.

זאת החיה אשר תאכלו (יא, ב) גדולי הדור התכנסו פעם בעיר וילנא לאסיפה רבנית, כדי לדון בענייני השעה ולתקן תקנות נחוצות. בראש האסיפה עמד החפץ חיים, והתריע בנאומו על הזלזול באיסור לשון הרע ורכילות, וביקש מהרבנים הנאספים לצאת בקול קורא נחרץ, כי איסור לשון הרע חמור מאד ואסור מן התורה כאכילת נבלות וטריפות. לשמע ההצעה,

הגיב רבי חיים עוזר גרודזינסקי, מגדולי הרבנים בוילנא, ואמר: "אם נפרסם הכרזה כזו, לא יעלה בידינו להוכיח את חומרת עוון לשון הרע, אלא התוצאה תהיה שהמון העם יגיעו לידי זלזול באכילת מאכלים שאינם כשרים, ויתחילו להקל ראש באיסור חמור זה, כשם שהם דשים בעקב על אסור לשון הרע".

מתיקות הצדיקים

הפסח מעמוד א'

האט די פלאש זיך איינגעבויגן צו פאלן און דערמיט האט ער זיך אויפגעוועקט, יענע רגע שלאף איז אים געווען גענוג אויף צו ממשיך זיין לערנען ביז ער האט נאכאמאל אנגעליינט דעם קאפ אויפן פלאש און געשלאפן פאר נאך א רגע.

ווען מען האט אנגעטראגן די רבנות פון צוויי שטעט פאר די צוויי ברודער האבן זיי נישט געקענט מחליט זיין ווער זאל נעמען וועלכע שטאט, זענען זיי געפארן צום מגיד קיין מעזריטש אים צו פרעגן, ווי נאך זיי זענען אנגעקומען האט זיך דער הייליגער מגיד אנגערופן צום רבין רבי שמעלקא "שלום עליכם ניקלשבורגער רב" און צום בעל הפלאה "שלום עליכם פראנקפורטער רב" האבן זיי שוין פארשטאנען.

ווען דער רבי ר' שמעלקא האט זיך באזעצט אין ניקלשבורג האט ער געהאט דארט אסאך גרויסע פיינט ווייל די איינוואוינער פון שטאט זענען געווען "מתנגדים" זיי האבן נישט ריכטיג אפגעשאצט זיין גרויס קדושה און די דערהויבנקייט פון זיינע הויכע מדריגות, זיי האבן אים נישט מכבד געווען ווי ס'דארף צו זיין און זיי האבן אים אפילו אויך מצער געווען און גערודף'ט, דער רבי ר' שמעלקא האט געהאט פו דעם שטארקע צער. דער הייליגער רבי ר' אלימלך מליזענסק האט אמאל געהערט א 'כרוז פון הימל' "ווער עס וועט אויסלייזן דעם רבין ר' שמעלקא פון זיינע רודפים וועט זוכה זיין צו א גרויסע שכר פון הימל". דער הייליגער רבי

ר' אלימלך האט זיך תיכף ארויסגעלאזט קיין ניקלשבורג דארט האט ער צוזאמען גענומען אלע מענטשן פון שטאט און ער האט געזאגט א גרויסע דרשה, אין די דרשה האט ער פארציילט א משל פון א גרויסע קעניג וואס די פויערן פון שטאט האבן נישט פארשטאנען זיין גרויסקייט און מיט דעם האט ער מסביר געווען אז דער עולם פארשטייט פשוט נישט די גדלות בתורה און קדושה פון דעם רב דער רבי ר' שמעלקא. די ווערטער פון דעם רבין ר' אלימלך האט איבערגעלאזט א שטארקע צייכן אויפן עולם און דער ציבור איז אריבער צום שטוב פון רב אים בעטן מחילה. כדי צו ווייזן הכרת הטוב האט דער רבי ר' שמעלקא געלאדענט דעם רבין ר' אלימלך זאל קומען עסן ביי אים א סעודה. דער רבי ר' אלימלך - וויסענדיג אז אויב וועט דער רבי ר' שמעלקא אויף-פרישן זיינע כוחות וועט ער קענען משפיע זיין מער קדושה און זיינע תפלות וולען מער לייכטן - האט ער מסכים געווען צו קומען צו א סעודה אבער נאר בתנאי אז דער רבי ר' שמעלקא וועט זיך היינט נאכט לייגן שלאפן אין בעט. נישט האבענדיג א ברירה האט דער רבי ר' שמעלקא מסכים געווען און נאר נאכדעם האט דער רבי ר' אלימלך זיך געוואשן. יענע נאכט האט דער רבי ר' שמעלקא זיך טאקע געלייגט אין בעט און איז געשלאפן צוויי שעה - דאס איז געווען דאס ערשטע מאל וואס ער איז געשלאפן צוויי שעה רציפות. דעם קומענדיגן אינדערפרוה האבן די צוויי צדיקים געדאווענט צוזאמען שחרית און די דאווענען איז געווען זייער געהויבן, עד כדי כך אז אלע תלמידים זענען אנגעקומען צו גאר גרויסע מדריגות אין התרוממות און ביי די שירת הים האבן די תלמידים געשפירט ווי זיי גייען אריין אין ים ממש

עד כדי כך אז זיי האבן אויפגעהויבן די עקן פון די קליידער כדי זיי זאלן נישט נאס ווערן פון די וואסער פון ים... נאכן דאווענען האט דער רבי ר' אלימלך געזאגט "זעהט איר דען נישט אז עס איז כדאי צו שלאפן אין בעט?" אבער דער רבי ר' שמעלקא האט גענטפערט "אף על פי כן 'אזא נארישקייט וועל איך מער נישט טוהן' זיך לייגן אין בעט?" יענעם טאג ווען דער רבי ר' אלימלך איז ארויסגעפארן פו ניקלשבורג האט ער געהערט א 'כרוז פון הימל' אז אין שכר וואס ער האט געראטעוועט דעם רבין ר' שמעלקא פון זיינע רודפים באלוינט מען אים מיט דעם אז יעדע ברכה וואס ער וועט געבן יענעם טאג וועט מקוים ווערן.

צווישן די גרויסע תלמידים פון דעם רבין ר' שמעלקא ציילט זיך דער הייליגער בארדיטשוב'ער, דער קאזניצער מגיד, רבי אייזיקל קאלוב'ער און רבי משה לייב סאסוב'ער.

זעהענדיג אמאל ווי איינער פון די תלמידים האט זיך אראפגעלייגט אויפן באנק כאפן א דרימל האט ער געזאגט "אויב האסטו נאך כח זיך צו אראפלייגן, הייסט דאס נישט מיעד און דארפט ממשיך זיין לערנען".

דער הייליגער דברי חיים האט געזאגט "אויב וואלט זיך געמאכט אז דער רבי ר' שמעלקא זאל אריבערגיין אין א בית החיים און ער וואלט געהייסן די טויטע אויפשטיין וואלטן זיי אויפגעשטאנען אפילו אויב זיי ליגן שוין דארט 400 יאר. זי"ע

מעדני דבש

הפסח מעמוד ב'

שהקשה, שבאמת בשניהם הטמא קודם לטהור.

וע"פ דברי הגר"א יתורץ קושיא נוספת שיש להקשות בזה, שהלא פרשתנו אינה מדברת רק על סימוני טומאה וטהרה בחיות, אלא גם על

עופות ודגים, א"כ למה הדגישה תורה 'בין החיה הנאכלת' אך לפי תירוץ הגר"א, הרי מדובר כאן בחיה שפירושה ילדית.